

Sniega liektu bērza jaunaudžu dendrometriskie rādītāji

ERAF projekta Nr.

2010/0208/2DP/2.1.1.1.0/10/APIA/VIAA/146

**“Meža resursu ilgtspējīgas apsaimniekošanas
plānošanas lēmumu pieņemšanas atbalsta
sistēma” ietvaros**

A.Indriksons, O. Miezīte, I.Ozoliņa, A.Babris

LLU Meža fakultāte

Ekstrēmāis sniega daudzums 2010./2011. gada ziemā ir izraisījis nozīmīgus zaudējumus Latvijas mežsaimniecībai.

EIROPAS REĢIONĀLĀS
ATTĪSTĪBAS FONDS

Vislielākie sniega postījumi konstatēti valsts austrumdaļas – Latgales mežos, kur tie 2011. gada pavasarī sastādīja ap 500 000 m³ koksnes. Visvairāk cietusi tieši a/s “Latvijas valsts meži” Dienvidlatgales mežsaimniecība, kur bojātās koksnes apjoms sasniedza 420 000 m³.

2010. gada decembra beigās nolija lietus un koki apledoja. Janvāra sākumā, sākot intensīvi snigt, sniega un ledus mijiedarbībā koku vainagos uzkrājās vairāku simtu vai pat tūkstošu kilogramu liela masa.

Visvairāk cietušas priežu jaunaudzes, briestaudzes un pieaugušas audzes, visu vecumu bērzu audzes, kā arī egļu tīraudzes, savukārt apses ir bojātas vismazāk.

Meža stabilitāte veidojas no atsevišķu mežaudžu stabilitātes un koku individuālās noturības.

Koka noturība ir atkarīga no:

- 1)augstuma (h) un caurmēra (d) attiecības;
- 2)vainaga procenta jeb vainaga garuma;
- 3)sakņu sistēmas uzbūves īpatnībām.

Ja $h : d$ attiecība

- 1) lielāka par 100 (1.0) – koks ir ļoti nenoturīgs,
- 2) 80 – 100 (0.8 – 1.0) – koks ir nenoturīgs,
- 3) mazāka par 80 (0.8) – koks ir noturīgs,
- 4) mazāka par 45 (0.45) – koks ir ļoti noturīgs.

Palielinoties koka noturībai, stumbri kļūst rauktāki un zaraināki, tādēļ pazeminās koksnes kvalitāte.

Saimnieciskajos mežos par optimālu uzskata noturības rādītāju vai t.s. slaiduma koeficientu 0.7-0.8.

Pārlietu slaidi koki ($h:d$ 1.1 līdz 1.2) veidojas, augot lielā biezumā, un ir ar īsu, šauru vainagu, vainaga garums nepārsniedz 20-30% no koka augstuma. Šādi koki un mežaudze kopumā ir ļoti nenoturīga un ekoloģiski nestabila.

Lai pētītu sniega liektu bērza jaunaudžu
dendrometriskos rādītājus ierīkoti
parauglaukumi:

Zinātniskās
izpētes mežu
Kalsnavas meža
novadā

un

Dienvidlatgales
virsmežniecības
Dagdas
mežniecības
teritorijā.

Parauglaukumi izvietoti uz diagonāles vai transektiem vienādos attālumos, aptverot visu audzes platību.

Parauglaukumu skaits nogabalā ir atkarīgs no meža nogabala platības. Savukārt, parauglaukuma platība būs atkarīga no audzes vidējā koka augstuma.

N. p. k.	Koku vidējais augstums, m	PL rādiuss, m	Taisnstūra PL izmēri, m	PL platība, m ²	PL min. skaits uz ha
1.	$\leq 12,0$	3,99	10,0 x 5,0 (20,0 x 2,5)	50	4
2.	$12,0 \leq$	7,98	-	200	2

Parauglaukumos katrs uzmērītais koks fotografēts, mērogam izmantojot nivelēšanas latu.

**Attēlu apstrādē
noteikts liekuma
līknes rādiuss un
stumbra novirzes
lenķis no vertikāla
augšanas virziena.**

Paldies par uzmanību!